Poštnina plačana v gotovini.

Posamezna številka 1·25 Din.

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja vsako sredo in soboto.
Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12./II.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Ljubljana VII., Zadružni dom 269.
Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.
Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socijalne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1·— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1·— Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2·25 D. Pri večjem številu objav popust.

Št. 141. V Ljubljani, sobota 4. septembra 1926. Leto I.

Boj proti demokraciji.

Iz Italije prihaja vest, da se bavi fašistovski režim z odpravo državne zbornice. Najprej namerava Mussolini razpustiti vse občinske odbore ter imenovati komisarje za župane, nato pa najbrže kratko odpraviti parlament. Mussolini sam pravi, da je fašistovska organizacija dovoljna garancija za red in delo v državi. Fašistovska organizacija je obenem vojska, ki pa ne sme voliti svojih poveljnikov, ampak jih mora imenovati oni, ki je državi na čelu. Iz postopanja Mussolinijevega ni jasno razvidno, kaj pravzaprav hoče; ne ve se, ali so njegovi načrti res globoko zamišljeni ali pa so le izlivi bolnega človeka, ki vodi vso italijansko politiko v še krutejši absolutizem ali pa v demoralizacijo in žalostno katastrofo.

Mi se pa moramo učiti iz teh dogodkov. Delavsko gibanje v Italiji je bilo lepo, le veliko napako je imelo, da je bilo cepljeno v pet ali šest struj in ko je prišlo do važnega trenutka, da se obvaruje demokracija v italijanski zbornici, socialisti skoro vseh struj niso znali uvaževati važnega momenta, pa so dopustili, da je v Italiji zavladal fašizem, čeprav tega ne bi bilo treba. Politična moč delavstva v italijanski zbornici je bila tako velika, da bi se bila Italiji ohranila demokracija, če bi bili socialisti edini ter odločno vstopili za demokracijo. Toda tega niso storili; prepustili so teren Mussoliniju in njegovemu fašizmu.

Socialisti priznavamo demokracijo, zaradi tega bi morali vselej takrat, kadar gre za njo, nastopati z vso odločnostjo. Vsaka diktatura, ki sloni na osebah, je piškava, je škodljiva in rodi zle posledice. Diktatura, ki ni zgrajena na kakršnemkoli svetovnem naziranju množic, ni diktatura množic, ni moralna sila množic, marveč le trenutno navdušenje sangviničnih množic za kričaške fraze, ki pa takoj zopet odneha, čim kričave fraze več ne vlečejo.

Delavstvo prav s tem mnogo greši, da se da prehitro preslepiti po frazah raznih širokoustnežev, kar se pa godi v glavnem zaradi tega, ker delavstvo nima trdnega pozitivnega programa pred očmi. Ravno v sedanjih časih še tudi pri nas čutimo to veliko napako. V delavskem pokretu v Sloveniji imamo nekaj ljudi, ki danes govore (samo govore!) o diktaturi proletariata, drugi zopet o volji množic, dasi sami ne vpoštevajo ne diktature proletariata ne volje množic. Te fraze rabijo pri agitaciji le zato, da delavstvo sleparijo, češ, pri nas boste diktirali in odločevali. V praksi pa je drugače. Da, diktatura proletariata je lepa krilatica, odločevanje množic tudi, toda predpogoj za diktaturo proletariata in za odločevanje v človeški družbi more biti le prepričanje in zavest, ki ju mora ta proletariat imeti, ki hoče diktirati in odločevati v družbi. Zaraditega stojimo na stališču, da si mora proletariat v prvi vrsti potom demokracije priboriti ono stopnjo socialističnega naziranja in znanja, da bo vedel, kako sme in mora diktirati ali odločevati v svojem interesu in v interesu vsega človeštva. Socializem kakor komunizem zahtevata enakopravnost vseh članov človeške družbe, bratstvo in svobodo. Ali naj se teh lepih čednosti uči proletariat v diktaturi? Ali ni demokracija ona lepa oblika, ki uči upoštevati nazore svojega bližnika, ali ni demokracija oni važni faktor, če temelji na resnih programih in načelih, ki bistri in vodi v političnem boju tudi delavski razred do vedno popolnejših naziranj in do politične moči na podlagi pametnega razuma. Demokracija je torej za proletariat pripomoček za spoznavanje življenja, za bojevanje za politično moč v družbi.

Šarenje z diktaturo brez gorenjih duhovnih predpogojev ne more voditi proletariata do zaželjenega uspeha. Socializem ne taji, da pride čas, ko bo moral socialistični proletariat vzeti politične vajeti v roke, toda takrat mora biti proletariat politični faktor, njegove organizacije morajo biti močne in prežete s socializmom, da ga ne bo zrušila nobena nasprotna sila. Edino zato zahtevamo močne in načelno utrjene organizacije, odklanjamo pa vse nezmiselne fraze in intrige proti takemu poštenemu delu za proletariat.

Odklanjamo pa seveda tudi vse tiste elemente, ki hočejo na račun delavskega pokreta živeti od blatenja delavskih organizacij na eni strani, na drugi strani pa s frazo o diktaturi dajejo potuho kapitalističnemu fašizmu, ki pomeni samo hud udarec na proletarske interese in napredek delavstva.

Sklepi socialistične delav. Internacionale.

Eksekuvita socialistično delavske Internacionale je zborovala 29. avgusta ter po daljši debati, med drugim sprejela dve resoluciji o **Zvezi narodov,** o mednarodni akciji za **uveljavljenje 8 urnega delovnika.** V prvi resoluciji izjavlja eksekutiva, da smatra kot temeljno nalogo bodočega kongresa internacionale, da točno označi stališče internacionale napram Zvezi narodov in vprašanja njenega demokratiziranja. Eksekutiva priznava zaslugo socialističnih zastopnikov v pogledu dela za mednarodno zbližanje. Da bo pa to delo res plodonosno, treba točno povedati, pod katerimi pogoji so posamezne socialistične stranke pripravljene poslati svoje zastopnike na zasedanje Zveze narodov in v njene svete. Internacionala sama mora tudi redno obravnavati vse one probleme, ki Zvezo narodov zaposlujejo ter jasno določiti svoje zadržanje napram tem problemom, da se bodo znali socialistični zastopniki ravnati ter izvršiti svojo nalogo v smislu strankinih direktiv.

V to svrho je Eksekutiva sklenila imenovati posebno študijsko komisijo, ki bo o teh vprašanjih poročala prihodnjemu kongresu naše Internacionale.

O mednarodni akciji za očuvanje in uveljavljenje 8 urnega delovnika, je Eksekutiva sklenila, da se mora borba za ratifikacijo mednarodnih konvencij o zaščiti delavstva energično nadaljevati, da se morajo zlasti v Franciji, Nemčiji in Angliji koncentrirati vse sile, da se konvencija o 8 urnem delovniku ratificira, kakor je to že storila belgijska vlada pod pritiskom belgijske soc. stranke, vstvarjajoč s tem precedens, ki močno olajšuje delo proletariata v tem pogledu. Eksekutiva je obenem energično žigosala postopanje italijanske vlade, ki je prelomila Washingtonsko konvencijo in podaljšala delovni čas dnevno za eno celo uro. Istotako je eksekutiva obsodila angleški zakon o podaljšanju delovnega časa v rudnikih.

Obe resoluciji bomo objavili v celoti prihodnjič.

Zbor se je bavil tudi z vprašanjem mednarodnega ženskega socialističnega komiteta, ki naj bi se osnoval iz zastopnic socialističnih ženskih organizacij iz celega sveta. V to svrho se bo vršila v decembru v Bazlu seja zastopnic proletarskega ženskega gibanja. Bavila se je nato s položajem v Italiji in v Madžarski, z razmerami v ukrajinski socialno - demokratični stranki, itd. Poslalo se je tudi na predlog sodr. Crispiensa brzojavni pozdrav sodr. Kutinu, ki ječi v moskovskih zaporih. Sovjetska vlada ga je zaprla, ker se je udeležil zadnje seje socialistične internacionalne eksekutive kot zastopnik ruske socialno demokratične stranke!

V. K.:

Brezposelnost in posredovalnice za delo in službe.

Na podlagi zakona o zaščiti delavcev (§§ 70 do 107a) so se pred leti v večjih krajih naše države ustanovile državne borze dela (posredovalnice za delo in službe), katerih namen ni samo posredovati brezposelnim delo, oziroma službo, pač pa tudi skrbeti za njih podpiranje v denarju, hrani, prenočišču ali na drug način, seveda »v mejah proračunske možnosti«, kakor pravi zakon sam. Poleg tega imajo borze dela nalogo skrbeti za pravilno ureditev delovnega trga, sodelovati na zahtevo pri sklepanju delovnih pogodb itd.

Kljub temu, da delavci in nameščenci sami prispevajo potom bolniškega zavarovanja za vzdrževanje borz dela, se je večino državnih borz dela odpravilo. V Sloveniji n. pr. je ostala državna borza dela samo v Ljubljani, dočim so se one v Mariboru, Murski Soboti, Celju in Ptuju ukinile. Kakor znano je Delavska zbornica prevzela vzdrževanje mariborske in pozneje tudi celjske borze dela, s subvencijo obeh občin, da je glede števila teh ustanov v Sloveniji ostalo stanje pred 1. aprilom letos, ko se je borzi v Mariboru in Murski Soboti kot državni ustanovi reduciralo. Celjska in ptujska sta namreč prenehale poslovati že pred par leti.

Poleg navedenih borz dela obstojajo še posredovalnice, ki jih ustanavljajo razne javne korporacije, podporne in dobrodelne družbe ali razredne organizacije, ki jih navaja § 106 zak. o zaščiti delavcev in ki imajo na podlagi tega paragrafa pravico poslovati poleg državnih borz dela. Nadalje obstojajo še privatne (profesionalne) posredovalnice, ki so, vsaj deloma, v nasprotju z določili § 105 zak. o zaščiti delavcev.

Dočim poslujejo državne borze dela, nadalje one, ki jih sedaj vzdržuje Delavska zbornica ter posredovalnice raznih društev in organizacij predvidenih v § 106 zak. o zaščiti delavcev, brezplačno, oziroma pri slednjih z malo pristojbino za manipulacijske stroške, morajo brezposelni, ki iščejo delo, oziroma službo potom privatnih posredovalnic, plačevati visoke pristojbine, ki mnogokrat ne odgovarjajo plačilni zmožnosti brezposelnih. Ker morajo gotovo tudi delo-, ozir. službodajalci plačati pristojbino, je jasno, da je privatno obrtno posredovanje dela in služb dobičkanosen posel. Zato vidimo, da število privatnih posredovalnic raste kljub predpisom § 105 gori navedenega zakona, ki določa omejitev privatnih (profesionalnih) posredovalnic. Ali se te pokredovalnice držijo naredb ministrstva za socialno politiko je drugo vprašanje in spada v kompetenco obrtnih oblasti, ki izdajajo dovoljenja in jih nadzirajo v smislu že davno zastarelega obrtnega reda.

Vprašanje je, ali je v interesu brezposelnih kateregakoli poklica, da se poslužujejo privatnih posredovalnic. Razume se, da se brezposelni, ki so v devetdesetih do sto slučajev od razmer prisiljeni živeti v bedi in pomanjkanju, poslužijo vseh dovoljenih sredstev, da pridejo do zaslužka. Znani so mi slučaji, da so se morali brezposelni zadolžiti, ako so hoteli dobiti službo, ker privatne posredovalnice po navadi zahtevajo plačilo pristojbine, predno nakažejo dotičnemu službo.

Privatnih posredovalnic se največ poslužujejo trgovski in drugi zasebni nameščenci, gostilniško in kavarniško osobje ter gospodinsko osobje, ki služi pri zasebnikih. Tudi službodajalci teh poklicev iščejo to osobje največ potom teh posredovalnic, v kolikor ga ne dobijo pri posredovalnici dotične strokovne organizacije. Javnih posredovalnic se eni in drugi poslužujejo le v manjši meri, kar se pozna že iz statističnih podatkov borz dela.

Jasno je, da se poslovanje privatnih posredovalnic neha z nakazilom dela ali službe in z inkasiranjem pristojbin. Za nadaljno usodo onega, ki so ga namestile, se prav nič ne brigajo, ker tega od njih nihče ne zahteva. In ako se poleg materijelne strani upošteva še moralno, se mora priti do zaključka, da so javne posredovalnice ustanovljene zato, da se jih brezposelni vseh poklicev v polni meri poslužujejo in da je na vse zadnje tudi v interesu dela — in službodajalcev, da iščejo potrebne delovne moči predvsem potom javnih posredovalnic.

Na glavni skupščini Delavske zbornice, ki se je vršila dne 22. avgusta, je bil stavljen predlog, naj se zahteva odpravo zasebnih posredovalnic. Predlog je vsekakor umesten in ga bo treba v interesu delavcev in nameščencev čimpreje izvesti, posebno z ozirom na to, da so v teku priprave za izvedbo novega orbtnega zakona, pri katerem naj Delavska zbornica in strokovna zastopništva delavcev in nameščencev zahtevajo, da se popolnoma izloči podeljevanje koncesij za privatne posredovalnice ali vsaj, da se tozadevna določila

SKRAJNI JE ČAS
je, da se prepričate, da eden par nogavic z žigom in znamko (rdeče, modro ali zlato)

„ključ“
traja kakor štirje pari drugih.
Dobivajo se v prodajalnah

Kakor je delala že Vaša stara mati, bilo je pravilno.

Kuhala je svojo kavo samo s

Pravim Franckovim kavnim pridatkom.

Ta je danes še vedno tako fin kakor izvrsten pridatek k zrnati in žitni kavi ter bo to tudi zmeraj ostal.

spremenijo in spravijo v sklad z določili § 105 zakona o zaščiti delavcev ter razširijo tudi na poljedelske delavce in na gospodinjsko osobje.

Za boljši razvoj in uspešnejše poslovanje javnih posredovalnic pa je potreba čim ožji stik in medsebojno sodelovanje med temi in posredovalnicami, ki jih ustanavljajo strokovne organizacije, razna društva in korporacije ter delodajalskimi strokovnimi organizacijami. Ako se tako sodelovanje polagoma izvede in sistematično vrši, bo to ne samo v korist delavstva in nameščencev, pač pa tudi v korist našega splošnega gospodarskega razvoja. Razvoj in učinkovito udejstvovanje takih inštitucij v drugih državah nam kaže, da je nujno potrebno to polje tudi pri nas temeljiteje obdelovati!

Za naše rudarje.

Centralni sekretariat Delavske zbornice v Beogradu je poslal na ministra za šume in rude naslednje predloge:

»Kriza v naši premogovniški industriji, ki bo še dolgo trajala, je povzročila veliko brezposelnost med našimi rudarskimi delavci. Nujno potrebno je zato, da se te brezposelne delavce podpira.

Del teh delavcev si bo moral, kakor vse izgleda, poiskati dela v tujini. Potrebno je zato, zbirati podatke o delovnih prilikah v posameznih inozemskih državah, da se najde zanje delo ter urediti izseljenje tako, da bodo lahko odpotovali in se za slučaj potrebe tudi lahko vrnili domov.

V to svrho predlagamo, da se pravilnik o bratovskih skladnicah izpremeni ter ustanovi pri skladnicah fond za pobijanje brezposelnosti.

Prosimo, da v tem pogledu uvažujete i mišljenje ankete o izpremembi rudarskega pravilnika.

Tozadevni predlog se glasi:

§ 1.

Pri vseh bratovskih skladnicah se ustanovi fond za pobijanje brezposelnosti.

§ 2.

V ta fond se nakažejo:

a) Redni prispevki v iznosu 0.3 odstotkov zavarovane nadnice, katero plačujejo polovico delodajalci in polovico delojemalci.

b) Eventuelni izvanredni prispevki delodajalcev.

§ 3.

Fond upravljajo glavni odbori bratovskih skladnic v smislu pravilnika, odobrenega od glavne skupščine bratovske skladnice in potrjenega od rudarske oblasti iz onega kraja, kjer je sedež glavne bratovske skladnice.

Ta pravilnik mora bazirati na načelu, da mora fond predvsem omogočiti brezposelnim iskanje novega zaposlenja v državi in v inozemstvu ter da se pokrijejo izdatki za to posredovanje dela in zaposlovanje. Šele nato naj se ta fond uporablja tudi za neposredno podpiranje brezposelnih.

Angleški rdnarji nočejo na delo pod prejšnjimi pogoji.

Meščanski listi pišejo že mesec dni, da je angleška rudarska stavka skrahirala, da se rudarji vračajo na delo, itd. Medtem se pa boj nadaljuje z isto čudovito odpornostjo in solidarnostjo, kakor ob izbruhu štrajka. Če se tuintam kak posamezni rudar vrne že razbobnajo kapitalistični listi v svet za njihove bralce razveseljivo vest, da so rudarji bili vendarle premagani. V resnici se ogromna masa štrajkujočih nikakor ne misli vrniti na delo dokler se ne zagotovi vsaj nekatere ugodnosti v pogledu dnevnega zaslužka in delovnega časa. Zadnje dni je celo sam angleški premier skušal izravnati in dovesti lastnike in rudarje do sporazuma, ker se pa nočejo udati ne en ne drugi, je izjavil, da vlada ne more pomagati in da bo boj težak. Zadnje dni je prišlo tudi do precej hudih spopadov med policijo in štrajkujočimi in bilo je na obeh straneh več ranjenih. Borbeni duh rudarjev raste; kar pišejo meščanski listi ne odgovarja resnici. Mednarodni proletariat podpira svoje angleške tovariše. Angleški rudarji morajo tako ali tako zmagati.

DARUJTE ZA GRADBENI ODSEK „SVOBODA", SPODNJA ŠIŠKA!

Volitve v Trgovsko zbornico.

Kdo od naših čitateljev se ne spominja besnih napadov meščanskega časopisja radi volitev v Del. zbornico, češ: glejte, kakšen reakcijonaren volilni red, kakšno skrpucalo je, po pošti se voli, po obratih se zbirajo glasovnice itd. Seveda: za vse te strašne »hudobije« so bili krivi tisti prokleti socialisti. — Mnogo delavcev je nasedlo meščanskemu časopisju in oddalo v »protest« svoje glasovnice nesocijalističnim agitatorjem.

Pol leta je minulo od tistih dni. Ljudje radi pozabimo na to, kar je bilo. Zato ne bo napačno, če danes opozorimo naše čitatelje in delavce sploh, kako volijo v trgovsko-obrtniško zbornico, in — dasi je volilni boj precej hud, v časopisih ne beremo ničesar zoper — volilni red, ki je vzor nedemokratičnega volilnega reda. Voli se v tri odseke (trgovinski, obrtni, industrijski) vsak odsek je razdeljen v 4 kategorije — tako da voli 341 volilcev trgovinskega odseka I. kategorije — 4 može, 1225 drugega odseka tudi 4; 1295 tretjega odseka tudi 4 in 6650 četrtega odseka tudi 4 — ali da en volilec I. kategorije odtehta 20 volilcev 4. kategorije.

V obrtnem odseku ima I. kategorija 866 volilcev in voli 4 člane, IV. kategorija pa 18.141 volilcev, ki volijo zopet 4 člane.

Enako je v industrijskem odseku. Mali obrtniki in trgovčiči imajo prav malo pravice: Pravico deli kapital, ki ga volilec zastopa.

In nikjer ne berete protestov zoper krivični volilni red. Tudi na shodih se previdno molči...

Obe stranki: **SLS** z gospodom Jelačinom in **SDS** s takozvanim strokovnim volilnim odborom **molčita.** In ubogi obrtniki 4. kategorije, ki jih je **18.141** imajo iste pravice kot 866 volilcev obrtnikov I. kategorije, kar je po načelih i **SLS** i **SNS** menda prav **in v redu.**

Takrat ko se je šlo za **Del. zbornico,** so slavili nezavedne z demagogijo glede volilnega reda in načina, sedaj pa molče, češ: nevedni in nezavedni so le »Stimmvich«. Edino »borbeno geslo« je konzumarstvo, ki se ga obe stranki očitata kot strašen greh proti — trgovini in obrti. **Danes v tem volilnem boju sta obe stranki** zatajili konzumente. Blato na njih organizacije, saj zdaj gre za nekaj drugega.

Delavci! Odprite oči! — **Obrtnik.**

Pismo iz Beograda.

30. avg. 1926.

Žalostne čase preživlja naša država. Naj omenim dvoje činjenic, ki govorita ze cele kupe knjig.

Po izidu beogradskih občinskih volitev, ki so vsled razcepljenosti med radikali zmagali davidovićevi demokratje z bivšim fin. ministrom Kumanudijem kot županom, so razglasili radikali, da bo Državni svet razveljavil te volitve, ker so glasovali tudi mrtvi in odsotni in to v tako ogromnem številu, da se diferenca med Davidovićevci in radikali Maksimovića razblini... Državni svet je res šel na delo in izžrebal odsek, ki naj vzame radikalno pritožbo v roke. In joj — krive sreče! Izžrebani so bili večinoma — **demokratski** drž. svetniki. Po izidu žrebanja je bilo na eni strani silno veselje, na drugi strašna žalost, kajti: sedaj je jasno, pritožbi ne bo ugodeno.

Vprašam: ali ni to nekaj najstrašnejšega? Državni Svet bi moral stati kot Eifelov stolp visoko nad dnevnimi prepiri. Tako pa: car daleko, bog visoko, vsa sreča v partiji. —

V Črni gori, v cetinjskih ječah že dve leti trpé v preiskovalnem zaporu »odmetniki«, ki jih je najel svojedobno vojvoda Plamenac, bivši črnogorski minister-predsednik, da se vojskujejo proti novemu režimu SHS. Med tem je vojvoda Jovo Plamenac postal »opunomočeni poslanik države SHS«. Sodišče v Cetinju ga zahteva, da se odzove njegovemu vabilu, ker je za nesrečne »odmetnike« v ječi njegovo pričevanje krvavo potrebno, kajti mogoče je, da bo moral g. Plamenac na zatožno klop oziroma v ječo. In čudo veliko! Drž. uradnika Plamenca iz Beograda ne more dobiti sodišče v Cetinju, in zunanje ministrstvo intervenira — zanj, češ, pokažite nam, kaj hočete od Plamenca!

Litavsko-ruski dogovor. Litavska vlada je nedavno odobrila predloženo trgovinsko pogodbo s sovjetsko Rusijo. Po tej pogodbi se bo carinsko vprašanje rešilo s posebnim ugovorom. Razgovori o tem predmetu se bodo vršili v Kovnu.

Jack London:

Železna peta. 62

(Socijalni roman. Prevel I. V.)

(Dalje.)

V gospodarskem boju tistega časa so se delale poskušnje z udeležbo pri dobičku; to se pravi, kapitalisti so se trudili, privezati delavce s tem, da so jim pustili udeležiti se finančno pri njih podjetju. Ali udeležba pri dobičku kot sistem je bila smešna in nemogoča. Udeležba pri dobičku pri sistemu svobodne konkurence je imela lahko le v posameznih slučajih uspeh; zakaj, ako vse Delo in ves Kapital delita dobiček, nastanejo iste razmere, kakor če ni nobene udeležbe pri dobičku.

Tako je propadel nepraktičen poskus udeležbe pri dobičku.

»Dajte nam večje mezde in zvalite stroške na odjemalce,« je bil sedaj bojni klic močnih zvez. In ta egoistična politika je tu in tam delovala uspešno. S tem, da so se valili stroški na odjemalce, so bili v velikem številu prizadeti neorganizirani ali slabo organizirani delavci. O n i so pravzaprav plačevali zvišane mezde svojim močnejšim kolegom, članom privilegiranih organizacij, ki so bili v gotovem smislu delavski monopoli.

Kakor hitro je prodrla tajnost odpada privilegiranih organizacij v javnost, se je polastila velika pobitost delavstva. Najprej so privilegirane zveze izstopile iz internacionalnih združenj ter prekinile vse zveze z njimi. Člane privilegiranih zvez se je ožigosalo kot izdajalce. Povsod, v gostilnah in javnih lokalih, na ulici in pri delu so jih sodrugi, katere so tako sramotno pustili na cedilu, dejansko napadali.

Nešteti voditelji so bili pretepeni in mnogo jih je bilo ubitih. Noben član privilegiranih zvez ni bil varen svojega življenja. Hodili so le v gručah na delo in z dela ter se kretali vedno le po sredi ceste. Na hodnikih in pešpotih so bile njihove glave v nevarnosti pred opeko in kamenjem, ki je padala iz oken ali s streh. Dovolilo se jim je nositi orožje, in načelstvo jim je bilo v vsakem oziru na strani. Njihovi preganjalci so bili obsojeni na velike kazni ter se je v ječah z njimi slabo postopalo. A kdor ni bil član privilegiranih zvez, temu je bilo prepovedano nošenje orožja. Prestopki tega zakona so se smatrali kot veliki zločini in se temu primerno kaznovali.

Razdraženi delavci so nadaljevali svoje maščevanje nad izdajalci. Sama od sebe so nastala nasprotstva kast. Otroci izdajalcev so bili preganjani od otrok ogoljufanih delavcev, dokler se navsezadnje prvim ni bilo več mogoče igrati na ulici ali hoditi v šolo. Žene in rodbine izdajalcev so se sramotile in trgovci s kolonijalnim blagom so se bojkotirali, ako so prodajali blago izdajalcem. Vsled tega so ustvarjali izdajalci in njih rodbine, preganjani od vseh strani, svoje naselbine. Nemogoče jim je bilo živeti mirno med ogoljufanim proletarijatom, zato so se izselili v druge kraje, kjer so bili sami. Pri tem jim je oligarhija pomagala. Zidali so jim dobre, moderne in zdrave hiše, obdane od prostornih dvorišč, tuintam s parki in igrišči. Otroci so obiskovali šole, nalašč za nje zidane. In v teh šolah so se posebno učila ročna dela in primerne znanstvene stroke. Iz te ločitve je nastajalo neizbežno tipično življenje kast. Člani privilegiranih zvez so postali aristokracija delavstva. Stali so na strani od drugega delavstva. Stanovali so bolje, se oblačili bolje, jedli bolje in delodajalec je postopal z njimi boljše.

Med tem pa se je postopalo z ostalimi delavci vedno slabše. Mnoge manjše ugodnosti so jim bile vzete. Njih mezde in njih vzdržavanje je neprestano padalo. Poslabšale so se šole in počasi je ponehavala tudi obveznost obiskovanja šol. Število otrok, ki niso znali ne brati ne pisati, je strašno naraščalo.

Zavojevanje svetovnega trga po Združenih državah je ostale države razneslo. Institucije in vlade so padale povsod ali pa so bile preosnovane. Nemčija, Italija, Francija, Avstralija so hitro ustanovile kooperativna občestva. Britanska država je razpadla. Angleška je imela polne roke posla. V Indiji je bila revolucija v polnem teku. Po celi Aziji je šel klic: »Azija Azijatom!« In za tem klicem je stala Japonska in hujskala neprestano žolta in rujava plemena proti belim. In med tem, ko je Japonska sanjala o kontinentalni svetovni moči in se trudila, uresničiti ta sen, je tlačila svoj lastni revolucionarni proletariat. Bila je to vojna kast K u l i proti S a m u r a i in socijalističnih kulijev je bilo desettisočero ubitih. Štiridesettisoč jih je padlo v uličnem boju v Tokiju in pri brezkoristnem naskoku na palačo mikadovo. Kobe je bila klavnica. Ubijanje delavcev bombažnih plantaž s strojnicami je zaslovelo z žalostnim slovesom kot najstrašnejše usmrtitve, ki so bile kedaj izvršene z modernimi strojnicami. Kot najrazbrzdanejša posledica vsega tega je bila japonska oligarhija. Japonska je gospodovala nad vzhodom in potegnila nase ves azijatski del svetovnega trga, razen indijskega.

Dnevne novice.

Pred rekonštrukcijo kabineta? Bližnja Pašićeva okolica se je torej vendar odločila strmoglaviti Uzumovićev kabinet? Vsaj tako izgleda, če sodimo po informacijah in verzijah naših »poučenih« dnevnikov. Če je torej stvar res takšna in nič drugačna, bomo v kratkem spet občudovali jugoslovansko politično avijatiko. Saj pravijo, da je stari Pašić iztaknil neki nov recept za ozdravljenje naših bolnih političnih prilik. Ta recept je prava mešanica tavžendrož, salvije, pelina in regrata. Po njegovi formuli bi morali tvoriti novo vlado — to se itak razume — radikali, Davidovićevi demokrati, muslimani in samostojni demokrati — izločiti bi se pa moralo iz te meškulance osat Radić in pleve Korošec. Tako je menil naš veliki politični specialist Pašić in če bo državni organizem dovolj odporen, bo ta čudoviti Pašićev jesenski lek rodil v resnici čudeže: Davidovićevci bodo pozabili na teror v Južni in Srednji Srbiji, muslimani na svoj bosanski politični koran, samostojni demokrati pa na svojo teorijo o troplemenskem narodu v enotno Pribičevićevo vlado. Če bodo k tej sklenjeni stvari pritegnili še Nastasa Petrovića in Ljubo Jovanovića, se lahko v kratkem vsi po vrsti požvižgajo na dognanja in sklepe anketnega odbora za pobijanje korupcije. Da bo Koroščevo stranko vladna kombinacija bolela, to vemo, kaj bo storil Radić, pa ne vemo, lahko si pa mislimo. Govoril je veliko, naredil pa nič. Pašićev recept ni baš od mu.h

Nikić ne ve nič. Radić si je vtepel v glavo, da mora Nikić na vsak način iz vlade, zato ga je sedaj obtožil nelepih dejanj, sestavil o teh dejanjih spomenico, ki so jo podpisali vsi njegovi zvesti poslanci ter to spomenico menda izročil predsedniku vlade z zahtevo, da se mora Nikić izločiti iz vlade. Kajpak. Naravnost iz vlade mora Nikić, sicer ne bo miru v deželi jugoslovanski. To da je vse važnejše vprašanje, kakor, recimo, gospodarska kriza in druge take malenkosti. No, pa so šli novinarji k Nikiću in ga vprašali, če kaj ve o Radićevi spomenci in je Nikić odgovoril, da nič ne ve, da so Radićevci smešni revolucionarji in otročji politiki, da bo ž njimi neusmiljeno obračunal in da sta predlog o kupnini šum grofa Erdödija v zvezi s čemur očita njemu Radić korupcijo, podpisala baš Štefan Radić in Pavle Radić. Iz tega izgleda, da Nikić vendar nekaj ve in da je vendar uprav prijetno poslušati Radićevce, kadar licitirajo med seboj s poštenjem. Politika narodnega sporazuma je na vsak način rodila čedne rezultate in Štefan Radić ima pač desetkrat prav, če trdi na shodih, da samo »magarci« ne morejo razumeti in ceniti historijski značaj in brezmejne koristi tega sporazuma za javni blagor.

Kaj je s Pucljem. V zvezi z napovedano rekonštrukcijo vlade se prav v nobeni zvezi in niti z eno besedico ne omenja ministra za Slovenijo Puclja. Sploh, kaj je s Pucljem? Ali ni nobenemu beograjskemu novinarju padlo v glavo, da bi ga intervjuval? Slovesno opozarjamo vso politično beograjsko javnost, da kdor gre »šutke« preko Puclja, gre »šutke» preko Slovenije, kajti Pucelj je naš minister, njega je složna slovenska ljudska volja poslala plebiscitarno v vlado, in če nisli Pašić, da bo konštuiral novo vlado brez slovenskega ministra, bo imel z nami težke opravke. Lažje plačujemo še enkrat toliko davkov, kakor da bi se odpovedali našemu ministru za Slovenijo.

Volitve v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo so še vedno na dnevnem redu in prizadete meščanske stranke, ki so postavile svojo kandidatno listo se tepejo za večino v Zbornici z uprav fanatično vnemo. Še same volitve v nar. skupščino niso tako razburjale naše previdne trgovce, kako te prešmentane volitve, ki ne morejo roditi nič koristnega za trgovske, obrtniške in industrijske kroge že zaradi tega, ker se vrše v znamenju strankarske opredeljenosti, medtem ko bi morale pravzaprav služiti le objektivni zaščiti skupnih interesov vseh prizadetih krogov. Nam je sicer vseeno, kako se ti krogi med seboj preganjajo in prepirajo, saj so njihovi interesi večinoma v diametralnem nasprotju z našimi delavskimi interesi. Zdi se nam pa vendar, da se poslovanje Zbornice tiče tudi interesov obrtnikov in malih trgovcev, od katerih je marsikateri našega mišljenja, in da bi morali ti krogi pri teh volitvah tudi odločevati ter zahtevati, da naj Zbornica služi v prvi vrsti interesom ogroženega obrtništva in propadajočih malih trgovcev, katere davijo tudi davki in gospodarski zastoj, in ne samo interesom ter strankarskim in osebnim kapricam posameznih velekapitalistov.

Socialistični volilci v trgovsko-obrtno zbornico — pozor! Ne nasedajte vabilom SLS in SDS. Ne oddajajte nikomur Vaših glasovnic, ampak spravite jih — ker bo »odbor neodvisnih in socialističnih trgovcev in obrtnikov« izdal tozadevno posebno parolo.

ŽIKA
je najboljša žitna kava!

Kaj pa volitve v samoupravne skupščine? Splošni notranji politični dirindaj je potisnil spet močno v ozadje vprašanje volitev v samoupravne skupščine. Dokler je paševal Pašić, je vsaj od časa do časa omenil potrebo, da se volitve v samoupravne skupščine razpišejo in izgledalo je celo, da misli resno na ta razpis. Pa so dogodki spet pritisnili in o volitvah v te javne, prepotrebne oblastne ustanove, ki bi lahko, ako bi se jim zagotovila zadostna sredstva, mnogo koristile narodu in tudi politično delovanje usmerile v aktivnejši pravec, ni več govora. To prihaja marsikomu prav, predvsem pa tistim večinskim strankam, ki ne marajo, da se izkaže njihovo nazadovanje. Potrebne so volitve v nar. skupščino, potrebne so pa tudi volitve v samoupravne skupščine. Tisti, ki so za Vidovdansko ustavo, bi ne smeli delati proti razpisu volitev v te, po ustavi sakrosanktno zajamčene samouprave.

Iz države »šparanja«. Mnogo se piše o neki evropski državi, kjer skuša vlada mesec za mescem več in več prihraniti na svojem budžetu, t. j. državnem proračunu. To »šparanje« se vrši že dolgi dve leti in človek bi mislil, da mora vladati v tej državi zavidljiva finančna sigurnost in obilnost ter vsestransko konsolidirano in regulirano gospodarsko stanje. Temu pa na žalost ni tako. Nasprotno! Splošno strašno tarnanje državljanov je dan za dnem večje in hujše. Saj preživljajo tako težko krizo, kakor še nikoli. Umljivo, da so pri tej krizi najbolj prizadeti ročni in duševni delavci. Čeprav se v tej državi pridela letno ogromna žita, čeprav se živina v velikanskih množinah izvaža, trpe vendar ljudje hujšo in hujšo pomanjkanje in bedo. Kaj bi rekel, dragi bralec, kako je to mogoče in kje je ta čudna država? Ugani, če si kos!

O krizi v lesni industriji se je vršila koncem avgusta v Belišču anketa, ki jo je sklicala zagrebška Delavska zbornica. Njenemu pozivu so se odzvale vse delavske zbornice v državi s centralnim sekretariatom v Beogradu na čelo ter osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu, Ujedinjeni delavski sindikalni Savez, Obči delavski Savez, Savez lesnih delavcev, Savez privatnih nameščencev itd. Anketi so prisostvovali tudi vsi oni redni člani Delavske zbornice in njihovi namestniki, ki so zaposleni v lesni industriji. Debata je vrlo interesantna in je pokazala, da delavstvo prav razume vzroke sedanje krize v tej velevažni panogi naše industrije. Razpravljalo se je o vprašanju delovnika v zvezi z nameravano izpremembo pravilnika o reguliranju delovnega časa v industrijskih podjetjih, o **vzrokih krize, delavskih zaupnikov, tehnične in zdravstvene zaščite delavcev** v lesni industriji, **mezd** in **brezposelnosti.** O vseh teh vprašanjih so bila podana anketi obširna in temeljita poročila ter predložene posebne resolucije. Sklepi ankete se bodo javili na pristojna mesta. Kriza v lesni industriji je tako velika, da je že skrajni čas, da se tudi vlada začne resnejše baviti s tem težkim problemom.

Pismo iz Srbije. Sodrug rudar iz Trbovelj, ki živi že delj časa v Srbiji, nam je poslal naslednji dopis:

Sajkovac, 26. avgusta.

»Pozdrave iz daljne Srbije Vam pošilja Vaš sodrug Ivan Debevc. Izvedel sem, da izhaja v Ljubljani naš list »Delavska Politika«, ki res zastopa po mojem mišljenju delavske interese. Veseli me, da izhaja tak list v Ljubljani. Prosim Vas, pošljite mi par čekov za naročbo. Tu nas je več Slovencem, ki smo bil poprej v Trbovljah; kakšna je naročnina, ne vemo, zato pa pošljite položnice. Kake 3 komade. Če imate še kaj izvodov »Delavske Politike« od tega meseca, pošljite nam jih takoj. Kadar dobimo čeke, bomo precej vse plačali. In še nekaj bi Vas prosil: Ali imate še kak izvor žepnega koledarja za leto 1926? Pošljite mi ga in po možnosti tudi 1 družinski koledar. Tu doli živimo kot v puščavi; ni dobiti nikjer nobenega časopisa. Tu so bile občinske volitve, pri katerih pa so zmagali skoro povsod samo radikali. Narod je tu od socializma še daleč, daleč za mesecem. O tem ni tu slišati nikjer nič. Vseeno smo mi slovenski proletarci vendar pred njimi. Sliv je letos tu doli toliko, da vse visi da tal. Slivovke kot vode, drugače je pa zaslužek precej boljši kot v Sloveniji. Dasi sem že 3 leta tu doli, sem samec in tako se že nekako živi. Samo dolg čas mi je, ko nimamo nič za čitati. »Delavsko Politiko« sem videl zadnjič v Beogradu, zato pa se bom naročil nanjo, koj ko dobimo položnice. Nanjo se bodo načili tudi v sosednjem rudniku, kjer je tudi nekaj Slovencev. Po možnosti pošljite mi to, kar Vas prosim in ne pozabite na žepni koledar. S sodružnim pozdravom Vaš sodrug Debevc Ivan.

Število članstva slovenskih podpornih organizacij v Ameriki. Vse slovenske podporne organizacije v Zedinjenih državah so 1. januarja t. l. štele 83.476 odraslih članov in 40.649 v mladinskih oddelkih. Mnogi izmed teh spadajo k dvema ali celo trem različnim organizacijam, torej bi se to število znižalo, ako bi bili vsi v eni organizaciji. Iz tega sledi, da ni niti polovica ameriških Slovencev v slovenskih podpornih organizacijah. Če se odšteje tisto članstvo katerega tvorijo v naših organizacijah druge narodnosti, vidimo, da med nami še daleč ni izčrpan vir za pridobivanje novih članov podpornim organizacijam. Posebno veliko polje je med našo mladino. Ameriški Slovenci imajo sedaj devet podpornih organizacij, toda v poštev pridejo samo štiri. Vse ostale so majhne.

Iz delavskega sveta.

Metode reakcije v Rumuniji. V Rumuniji sta socialistična in komunistična stranka brez zastopnika v parlamentu. Socialisti so pri zadnjih volitvah meseca maja dobili nad 40.000 glasov in komunisti 28.000. Volilni zakon, kakršnega je sprejela sedanja vladajoča stranka, določa, da stranka, ki dobi 40 odstotkov od skupnega števila oddanih glasov, dobi 70 odstotkov poslancev; stranka, ki dobi manj kot 2 odstotka od skupnega števila oddanih glasov, nima pravice do zastopstva v zbornici. To je skrajno reakcionarna določba, kakršna je mogoča samo v deželah kot je Rumunija. Vlada je s pomočjo fašistov preprečila agitacijo opozicionalnim strankam. Orožniki so dobili od vlade nalog zatreti vsak socialističen ali komunističen shod in aretirati vsakogar, ki bi širil agitačne letake katerekoli stranke, razun vladne. Vzlic temu bi rumunsko delavstvo lahko pokazalo bolje uspehe, ako bi v tem kritičnem času opustilo frakcijske boje in nastopilo solidarno proti vladi. Novinarski biro socialistične-delavske internacionale pravi, da so komunisti storili vse, da oslabe vse delavske unije, katere niso bile pod njihovo kontrolo, da so blatili na vso moč socialiste, socialisti pa so z isto silo udarce vračali. Med tem se je reakcija pripravila in zmagala. Delavstvo žanje sadove svoje nesloge.

Volitve v Estoniji. Eden najbolj vročih volilnih bojev se je vršil meseca maja v Estoniji za državnozborske poslance. Kapitalistične stranke, ki so se borile med seboj, so nastopale enotno proti socialistični stranki. Vse časopisje je bilo soglasno v borbi proti socialistom. Pomagali so komunistom blatiti socialistične kandidate in soc. stranko. Vzlic temu skupnemu naporu je estonska socialistična stranka izšla iz boja kot najjačja stranka. V prejšnji zbornici je imela dvajset, v novi pa ima petindvajset poslancev. Nazadovale so razne stranke, med njimi komunistična, katera je dobila pri prejšnjih volitvah 54.000 pri zadnjih pa samo 31.000 glasov. Dasi so kapitalistične struje vesele komunističnih napadov na socialiste, so jim komunisti vendarle skrajno nepriljubljena stranka, ker jo dolže, da je v službi sovjetske Rusije, češ, da želi dobiti baltiške dežele nazaj pod svojo kontrolo. Reakcionarne stranke imajo tudi v novi zbornici večino.

Nezaposlenost v Ameriki pada. Število delavcev zaposlenih v ameriških tovarnah se je znižalo za polovico enega odstotka. Število zaposlenih delavcev je vsekakor večje kot je pa bilo v istem času leta 1925, in sicer je večje za 1.3 odstotka in se je plačalo nekaj nad 4 odstotke več v skupnih mezdah. Zaslužek znaša na vsakega delavca za 2.8 odstotka več kot pa v preteklem letu v istem času. Nezaposlenost je pa še vedno za deset in pol odstotka večja kot pa je bila v letu 1923 junija meseca, ko je bila zaposlenost zelo velika. Skupna vsota, ki jo družbe plačajo vsak teden, je padla za celih devet odstotkov v istem času ter je znižala celokupno plačo v mezdah za približno dvajset milijonov dolarjev na teden. Povprečen delavec je prejel v juniju 26.74 dolarjev na teden. To se da primerjati s povprečno plačo 26.03 dolarjev, ki jo je prejel na teden v preteklem letu v istem mesecu. V letu 1923 so povrečne plače znašale za tovarniškega delavca po 26.63 dolarjev na teden. V nekaterih industrijah so pa povprečne plače še veliko nižje kot so v drugih, in sicer v bombažni in pa v oblačilni industriji.

Slovenske testenine

so na višku kvalitete!

Umiranje madžarskega fašizma. Madžarski fašisti nastopajo, kakor znano, po imenom »Probujeni Madžari«. To njihovo udruženje ima svoje podružnice skoro po vseh mestih in občinah. Javna tajnost je pa že, da madžarski fašizem v zadnjem času naglo umira. Pred dnevi so ti fašisti priredili toliko razglašeno »smotro» svojih sil v Egru, na katero so prišli številni govorniki iz Budimpešte, ni pa prišlo tja prav nič poslušalcev. Na dan skupščine ni bilo videti v mestu »Probujenih Madžarov. Računalo se je na tisoče in tisoče obiskovalcev, prišlo pa je na shod le 150 — radovednežev in čifutov. Madžarski fašizem umira, pa naj bo Horthyju prav ali ne.

Nov stanovanjski zakon v Rusiji Sovjet ruskih komisarjev je odobril načrt novega stanovanjskega zakona v Rusiji. Zakon določa med drugim i višino stanarine, ki se sme povišati za 20 do 30 odstotkov. Po tem zakonu bodo plačevali najnižjo stanarino oni delavci, ki zaslužijo manj kot 125 rubljev mesečno. Sploh se višina stanarine po tem zakonu določa po višini mesečnega zaslužka stano-

SAVON PALMOLIVE
Fabrication Française
edino toaletno milo iz čistega palminega in oljčnega olja brez kapljice loja in sode. Poskusite in se bodete prepričali o izborni kvaliteti. Dobi se v vseh prodajalnah konzumnega društva za Slovenijo.
Zastopstvo in skladišče: ROK ARHAR, Ljubljana, Poljanska cesta 27

jemalca, vpoštevajoč, razume se, obseg stanovanja. Delavci, državni in javni nameščenci so torej po tem zakonu posebno zaščiteni, medtem, ko te zaščite ne uživajo niti trgovci, niti drugi dobro situirani sloji.

Za izboljšanje mednarodnih zvez. Poljska vlada kani predlagati prihodnji evropski konferenci za ureditev voznega reda, da naj se organizira redno dnevno železniško zvezo na progi Varšava—Moskva (promet na tej progi se je dosedaj vršil le trikrat tedensko) ter izboljšajo zveze z Madžarsko in z Jadranskim morjem. Tudi kani Poljska skrajno poenostaviti izdajanje potnih listov trgovinskim krogom.

Potujoči delavski izobraževalni odseki. Po južnem Illinoisu potujejo predavatelji in gledališki igralci, da poučujejo premogarje, organizacije, zadružništva in splošne izobrazbe. To delo vrši izobraževalni oddelek ameriške premogarske unije. Navadno vprizarjajo po štiri enodejanke po raznih mestih svojega distrikta. Režišerka je Hazel Mc-Kaye, iz Brookwooske delavske šole. Vsi igralci so sami premogarji, ki se vežbajo v pošebni šoli za gledališko umetnost. Igre, ki so jih vprizorili, so: »Kakšna je cena premoga«, »Mršava leta«, »Vsakdanji kruh« in pa »Ali oba zanima«. Vse te igre prekazujejo zelo primerno delavsko življenje in so bile spisane po delavcih samih.

Iz uredništva. Celjski dopis smo morali vsled preobilice gradiva izpusti in ga priobčimo v naslednji številki, kar se nam naj oprosti.

Maribor.

Stroj za odkrivanje laži. »Slovenec« je prinesel pred par dnevi novico, glasom katere so v Ameriki iznašli stroj s katerim se more vsako laž ugotoviti oziroma lažniku dokazati, da laže. Če je to res, tedaj je to velikanskega pomena in mi bi bili takoj za to, da bi si naš mariborski magistrat naročil tak stroj. Mi socialisti se bi ga le veselili, ker bi se po tem marsikatero debelo naših klerosov takoj ugotovilo, zlasti kadar pride iz žegnanih ust. Dobro da je »Straža« prenehala, sicer bi morala itak potem, ker je živela od samih laži.

Opozarjamo mariborsko delavstvo, da se udeleži poletne veselice naših Udarnikov v nedeljo, dne 5. septembra ob 3. uri popoldne v „Lovskem domu“ nad Tremi ribniki. Avtopromet od Velike kavarne.

Naši telovadci in telovadkinje pridno vadijo za svoj prvi letošnji nastop, ki se vrši v nedeljo, 19. septembra na vrtu Delavskega doma. Nastopil bo seveda tudi naš naraščaj in pokazal, kaj zna. Vstopnine ne bo.

Udruženi pevski zbori v Mariboru prirede v soboto, 2. oktobra t. l. v Ljudskem domu delavsko veselico z vinsko trgatvijo, na kar že sedaj opozarjamo druga društva, da ne bi isti dan prirejala drugih priredb. Točneje bomo še poročali.

Člani »Svobode«! Člani vseh odsekov »Svobode« v Mariboru imajo v petek 3. septembra ob pol 8. uri zvečer v Ljudskem domu skupen članski sestanek. Vsi odseki naj pripravijo poročila o delovanju, o številu članov, obračunom i. dr. Glavni odbor bo poročal o bodočem delu.

Predsednik.

Zagorje ob Savi.

Trboveljska premogokopna družba je v letošnjem letu menda dospela do vrhunca v izkoriščanju svojega delavstva. Najprvo je vrgla na tisoče rudarjev na cesto v popolen obup, ostalim je pa znižala plače daleč pod eksistenčni minimum. Zopet veliko število že izgaranih rudarjev pa je dala predčasno upokojiti. Pretežna večina teh siromakov stanuje seveda v rudniških stanovanjih. Ni čuda, da se jih je polastila groza in obup. Saj so vedeli, da za TPD niso več produktivni in zavedali so se tudi, da jih bo TPD prej ali slej vrgla iz njihovih bornih stanovanj na cesto. Upali so pa vendar, da se bo uvaževalo vsaj to, kar so za časa celega svojega življenja dali družbi. Da niso bile to le slutnje, je razvidno iz spodaj navedene tožbe, katere so dobili v zadnjem času vsi ti upokojenci od pristojnih sodišč, za izpraznitev stanovanj. Ne bomo na dolgo komentirali te obtožnice, ker ona sama na sebi dovolj jasno pokazuje vso krutost slučaja. Pozivljamo pa Delavsko zbornico, da nemudoma zahteva sklicanje ankete v revirjih, na katero se naj povabi rud. politično oblast ter predstavnike občin, da se v sporazumu z vsemi ukrene nekaj, da ne bodo te nesrečne družine na zimo na cesti.

Obtožnica se glasi:

Okrajno sodišče Laško. — Tožeča stranka: Trboveljska premogokopna družba d. d. v Ljubljani, ki jo zastopa odvetnik dr. Ivo Benkovič, Ljubljana. — Tožba radi izpraznitve stanovanja. — 1. Tožena stranka je bila nastavljena v obratu tožeče stranke kot delavec. V tej lastnosti ji je bilo kot del njenih mezdnih prejemkov dovoljeno, imeti službeno stanovanje v delavski hiši, obstoječe iz ene sobe in ene kuhinje ter pritikline. Dokaz: zaslišanje strank. 2. Tožena stranka je bila od tožeče stranke iz službe odpuščena oziroma vpokojena in je prenehalo službeno razmerje dne 14. 4. 1926. S prenehanjem službenega razmerja je prenehala tudi pravica tožeči stranki do vporabljanja službenega stanovanja. Tožena stranka ni mogla dobiti drugega stanovanja. Z ozirom na to je tožeča stranka dovolila, da je ostala tožena stranka še nadalje v tem stanovanju in je opetovano podaljšala izpraznitveni rok, zadnjikrat z dopisom z dne 5. junija t. l. za dobo enega meseca, to je do 5. julija. Ta rok je sicer potekel, tožena stranka se pa ni izselila. Dokaz: zgoraj pozvani dopis, ki se predloži pri ustni sporni razpravi, zaslišanje strank. 3. V smislu § 562 c. p. r. imenuje tožeča stranka za svojega pooblaščenca v svrho dostavitve rudniško ravnateljstvo Trbovlje. 4. Vrednost spornega predmeta se ceni na 3000 Din. Dokaz: tam. sod. poizvedbe pri pristojnem stanovanjskem oblastvu v Laškem. Predlagamo, da se izreče ta zadeva v smislu zadnjega odstavka § 224 c. p. r. za ferijalno. Ker tožena stranka noče izprazniti stanovanja, ki ga rabi tožeča stranka nujno v svoje obratne svrhe, se predlaga s o d b a: Tožena stranka je dolžna izprazniti takoj po pravomočni sodbi službeno stanovanje v hiši tožeče stranke, obstoječe iz ene sobe in ene kuhinje ter pritikline ter plačati pravdne stroške tekom 14 dni izogibom izvršbe. — Ljubljana, 12. julija 1926. — Trboveljska premogokopna družba d. d. v Ljubljani.

Rajhenburg—Senovo. V nedeljo 29. avg. se je vršila pri nas tiha sicer, ali prav velepomembna slavnost. Praznovali smo otvoritev »Delavskega Doma v Senovem« pri Rajhenburgu ali kakor so nas čez noč poslovenili pri »Savskem Brestovcu«. Trboveljska konzumna, gostilničarska in stavbna zadruga »Delavski Dom«, ki je v Trbovljah že pred leti zgradila ponosno stavbo »Delavski Dom« z velikimi prostori za vse mogoče prireditve, je na povabilo tukajšnjih delavcev-rudarjev otvorila Zadružno prodajalno in sezidala krasen »Delavski Dom«, v katerem je prostora za vse, kar mlado delavsko gibanje potrebuje. Sodr. **Melhijor Čobal,** starosta slovenskih konzumarjev je v imenu Delavske zbornice, ki pazno zasleduje vse, kar se godi v delavskem pokretu, pozdravil zborovalce, želeč delavskemu Senoru in Rajhenburgu kar najlepši razvoj v vsakem oziru. Zadr. **Anton Kristan** je nato predaval o pomenu zadružne organizacije v splošnem delavskem gibanju. Zbrani so napeto sledili predavatelju, ki je razlagal, zakaj mora delavski človek biti agitator in vnet pospeševatelj zadružne ideje. Ko je ob koncu zelo zanimivega predavanja, pozval vse na intenzivno delo za povzdigo vseh zadružnih panog v Delavskem Domu, mu je sledilo hrupno pritrjevanje. — Popoldne je bila v prostorih Del. Doma zelo animirana zabava. — Naj se oklenejo vsi naši delavci Delavskega Doma, ki je nekaterim trn v glavi (ne v peti), nam pa v veliko veselje.

Šport.

Viktorija, Zagreb : Ilirija 1 : 5 (0 : 2). Prošlo nedeljo je gostovala v Ljubljani zagrebška Viktorija, eden bolj šibkih zagrebških klubov. Kljub temu je predvedla dokaj dobro igro, toda le do šestnajstmeterskega prostora, medtem ko je njena navala pred golom vedno zatajila.

Najboljši del zagrebškega moštva je bila krilska vrsta, na čelu ji državni reprez. igrač Premrl. Ta je bil duša celokupne enajstorice ter najboljši mož na polju. Napadalni kvintet je lepo kombiniral, a pozabil na svojo dolžnost streljati na gol. Še najbolj je ugajala leva zveza, ki je tudi v drugem polčasu zabila častni gol za svoj klub. V obrambi je ugajal vratar, ki je odbil nekaj nevarnih strelov, medtem ko se branilca nista mogla znajti v potrebnem momentu.

Ilirija je nastopila z nekaterimi rezervami, reflektanti za I. moštvo. Svojo nalogo so vsi dobro izpolnili, predvsem oba stranska krilca. Desna zveza igra s pravo ambicijo, le znajti se še ne more v novem miljeju.

Najboljši del ilirijanskega moštva je bila obramba, predvsem pa branilec Pleš. Ako bi znal tudi z glavo igrati, tedaj bi bil pač prvovrsten branilec.

Sodil je tekmo ob pičli udeležbi gosp. Vodišek, ki je napravil nekaj pogrešk v škodo gostom.

Nezmagljivi dunajski delavski dirkač. Znana izborna kolesarska dirkača Sturm in Stoll od delavske kolesarske zveze sta v juliju dirkala v Köln-u ob priliki sportnega dne, katerega je priredila zapadno nemška delavska sportno-telovadna zveza ter premagala najboljše belgijske in nemške dirkače.

Vierkötter preplaval rokavski kanal. V zadnjem času je postalo preplavanje kanala prava manija plavačev. Razumljivo, da se ni vsakemu posrečilo, vendar je dosegel v tem oziru znani plavač Vierkötter rekord. Preplaval je kanal v času 12 ur in 42 minut. S tem je tolkel rekord nemške Amerikanke Ederle za 1 uro in 48 min.

Druga delavska češka olimpijada v letu 1927, katero priredi zveza delavskih telovadnih društev, koje moč se razvidi iz števila njenega članstva, ki znaša 100.000, se bo vršila od 2. do 6. julija v Pragi. Predpriprave so že v teku in pričakuje se, da bo nastopilo do 25.000 telovadcev. Višek slavnosti bo tvorila scena, predstavljajoč zmago socializma nad kapitalizmom. Pri tem bo sodelovalo 2000 ljudi.

Nov rekord na 1500 m. Francoski atelj Baraon, kateri je štartal v pariškem štadionu je pretekel progo 1500 metrov v času 3.50.4 ter s tem prekosil rekord Nurmija, ki ga je dosegel na navedeni dolžini.

Nov višinski rekord. Francoski letalec Callizo je potolkel svoj lastni višinski rekord od 12.060 ter dosegel višino od 12400 m. Dvignil se je z letalom od 400 PS ter v dveh urah in 10 min. dosegel navedeno višino. Kljub temu, da je imel obleko, kurjeno električnim potom, je trpel v tej višini precejšen mraz, ki je znašal nad 50 stopinj C pod ničlo.

V višini 7000 m je uporabljal kisik-dihalni umetni aparat.

Pogajanja z Rusi. V »Arbeiter-Zeitung« čitamo: »Freie Sportwoche«, organ nemške delavsko telovadne in sportne zveze, priobčuje sledeči protokol:

Ravnokar v Nemčiji se mudeča ruska sportna delegacija je imela v torek, dne 3. avgusta razgovor s poslovodečim odborom delavske telovadno-sportne zveze, kateremu je prisostvoval tudi kot zastopnik centr. komisije s. Wildung.

Obe organizaciji sta ugotovili, da v svojih principih bistveno soglašata. Obe se obvežeta, podpirati se pri delu za razvijanje in procvit delavskega sportnega gibanja obeh dežel. Posebno se bo, poleg sportnih prireditev, obojestransko izmenjavala sportna literatura, s čimer naj bi se pripravilo pot združitvi delavsko-sportnemu gibanju vseh dežel.

Nas ta zaključek tudi veseli in naša goreča želja je, da bi se med obstoječimi delavskimi sportnimi zvezami stiki poglobili. Potrebna je tudi tu solidarnost in obojestranska podpora.

Po sobi dirjam

kakor nor — v trebuhu vlada zopet spor — ta spor je hitro izravnan — razsodil je naš FLORIJAN.
A. JERAS in drug
Ljubljana-Moste.

Nabirajte nove naročnike

M. RAUCH
trgovina stekla
Celje, Prešernova ul.
priporoča steklo za okna, zrcala slike, okvirje za slike, svetilke, porcelan, kameno posodo itd. itd.
Na drobno! Na debelo!

Vse vrste šolskih zvezkov
dobite še vedno najceneje pri
A. Janežič, Ljubljana
FLORJANSKA ULICA 14
Knjigoveznica, industrija šolskih zvezkov in trgovskih knjig.

Pri vedno večji denarni krizi
je treba gledati na to, da si nabavite čevlje, čim najceneje mogoče. V Ljubljani dosežete to najbolje pri tvrdki
„DOKO“
V PREŠERNOVI ULICI ŠT. 9 NA DVORIŠČU.
Ti izdelki so najboljše kvalitete ter po priznano nizki ceni.
Zajamčeno lastni izdelek iz lastne tovarne. Vsa popravila takoj in najceneje.

Ustanovljeno 1852.
TEOD. KORN,
Ljubljana, Poljanska c. 8
(preje Henrik Korn).
Krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar.
Instalacija vodovodov.
Naprava strelovodov. Kopališke in klosetne naprave. Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (škatlje) za konzerve.

MODROCE
iz najboljšega domačega inčeškega platna,
posteljne mreže,
otomane in tapetniške izdelke nudi najceneje
Rudolf Radovan
tapetnik
LJUBLJANA, Krekov trg 7.

A. & E. SKABERNE
Manufakturna veletrgovina
En gros! En detail!
Ljubljana, Mestni trg 10

Tiskar: Ljudska tiskarna d. d. v Mariboru, predstavnik: Albin Hrovatin, ravnatelj v Mariboru. — Glavni in odgovorni urednik: Rudolf Golouh v Ljubljani. — Izdajatelj: Pokrajinsko načelstvo SSJ za Slovenijo, predstavnik: Josip Ošlak v Mariboru.